

Sygn. akt IV KK 445/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 listopada 2022 r.
sprawy **J. S.**
skazanego z art. 244 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i.in.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie
z dnia 28 lipca 2022 r., sygn. akt VII Ka 550/22,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie
z dnia 20 maja 2022 r., sygn. akt II K 1634/21,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. Ż. C., Kancelaria Adwokacka w O., kwotę 442 zł (słownie: czterysta czterdzieści dwa złote), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji,**
- 3. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

J. S. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 20 maja 2022 r., sygn. akt II K 1634/21:

1. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności za to, że okresie od marca do 17 września 2021 r. w O., nie stosował się do orzeczonego przez Sąd Rejonowy w Olsztynie zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej G. S. na odległość mniejszą niż 200 m oraz zakazu wszelkich kontaktów osobistych, przy czym zdolność do

rozpoznania znaczenia tego czynu oraz zdolność do pokierowania swoim postępowaniem miał ograniczoną w stopniu znacznym - tj. czyn z art. 244 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.,

2. na karę 3 lat pozbawienia wolności za to, że w okresie od marca do 30 lipca 2021 r. w O., czynem ciągłym, poprzez użycie przemocy wobec pokrzywdzonej G.S., wielokrotnie doprowadził ją do obcowania płciowego, stosunków oralnych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne i miał ograniczoną w stopniu znacznym zdolność do rozpoznania znaczenia tego czynu oraz zdolność do pokierowania swoim postępowaniem - tj. czyn z art. 197 § 1 k.k. i art. 197 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.,

3. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności za to, że w okresie od marca do 23 sierpnia 2021 r. w O., w krótkich odstępach czasu, ze z góry powziętym zamiarem, wielokrotnie wdzierał się do mieszkania G. S., w tym wyłamując zamek od drzwi wejściowych do mieszkania a ponadto nie opuszczał go wbrew żądaniu wymienionej, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne i miał ograniczoną w stopniu znacznym zdolność do rozpoznania znaczenia tego czynu oraz zdolność do pokierowania swoim postępowaniem - tj. czyn z art. 193 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.,

4. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności za to, że w bliżej nieustalonym dniu, w połowie miesiąca lipca 2021 r., w O., groził G. S. pozbawieniem życia przy użyciu noża, przy czym kierowane przez niego groźby wzbudziły w wymienionej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne i miał ograniczoną w stopniu znacznym zdolność do rozpoznania znaczenia tego czynu oraz zdolność do pokierowania swoim postępowaniem - tj. czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. Sąd połączył wymierzone oskarżonemu kary pozbawienia wolności, orzekając w ich miejsce karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył mu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 17 września 2021 r. godz. 09:35.

Na podstawie art. 41a § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej G. S. na odległość mniejszą niż 100 m oraz zakazu kontaktowania się z nią w jakiegokolwiek formie przez okres 5 lat.

Obrońca oskarżonego wniosła apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości i zarzucając:

- obrazę przepisów postępowania, która mogą mieć wpływ na treść orzeczenia: art. 5 § 2, art. 7 i art. 410 k.p.k. – poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego; art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4, art. 7, art. 9 § 1 oraz art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie dążenia do ustalenia prawdy materialnej i niedopuszczenie z urzędu dowodu z opinii biegłego; art. 410 w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez sporządzenie uzasadnienia, które nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa procesowego;
- błędy w ustaleniach faktycznych;
- rażąco niewspółmierność kary pozbawienia wolności.

Podnosząc powyższe wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania, albo zmianę wyroku przez obniżenie wymierzonych oskarżonemu kar pozbawienia wolności za poszczególne czyny i złagodzenie kary łącznej.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 28 lipca 2022 r., sygn. akt VII Ka 550/22:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że złagodził orzeczoną wobec oskarżonego karę pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 197 § 1 k.k. i art. 197 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. do 2 lat oraz złagodził karę łączną pozbawienia wolności do 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od powyższego wyroku wniosła obrońca skazanego, która zaskarżyła go w całości i zarzuciła:

1. naruszenie art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 i art. 7 k.p.k. przez nieuchylenie wyroku Sądu I Instancji, mimo naruszenia przez ten Sąd przepisów postępowania karnego, co spowodowało, że nie została ustalona prawda obiektywna, a ujawnione w toku postępowania karnego dowody nie potwierdzają przebiegu zdarzenia ustalonego przez Sąd I instancji; dowody na których oparł się Sąd nie prowadzą w drodze logicznego rozumowania do potwierdzenia wersji zdarzenia przedstawionej przez pokrzywdzoną, w szczególności przez oparcie ustaleń na:

a) negacji wyjaśnień oskarżonego i przyjęcie przebiegu zdarzeń w oparciu o zeznania pokrzywdzonej, która nie jest osobą wiarygodną z uwagi na uzależnienie od alkoholu, chorobę psychiczną i negatywne nastawienie do skazanego,

b) opinii biegłego psychologa, którą uznać należy nie, jak przyjął to Sąd, za pełną, jasną i wewnętrznie spójną, ale za nierzetelną, nieopartą o metodologię, metodę naukową, a w konsekwencji nieprofesjonalną i pozbawioną wartości dla sprawy, podczas gdy jednocześnie istnieje dowód, który wskazuje, że skazany nie dopuścił się czynu przypisanego mu przez Sądy, w postaci wyjaśnień skazanego, który zaprzeczył, że dochodziło do zdarzeń opisywanych przez pokrzywdzoną, co powinno mieć wpływ na uznanie, iż skazany nie popełnił zarzucanych mu czynów i tym samym powinno prowadzić do jego uniewinnienia;

II. art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. przez przyjęcie przez Sąd II Instancji, że niesprzeczny z zasadą *in dubio pro reo* jest wybór przez Sąd I Instancji z istniejących dwóch wersji przebiegu zdarzeń „wersji mniej korzystnej” dla skazanego, podczas gdy uznanie winy skazanego mogło nastąpić jedynie, jeżeli zgromadzony materiał dowodowy pozwalałby na wyłączenie możliwości jakichkolwiek innych wersji zdarzenia poza wskazaną przez pokrzywdzoną;

2. art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 167 k.p.k. oraz art. 193 § 1 k.p.k. przez nieprzeprowadzenie z urzędu dowodu z opinii biegłego lekarza, w celu ustalenia, czy oskarżony, z uwagi na dolegliwości, na jakie się powołuje, związane m.in. z przerostem prostaty, ma możliwość odbycia stosunku seksualnego, skutkiem czego było niezasadne stwierdzenie, że

oskarżony dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa, doprowadzając pokrzywdzoną do obcowania płciowego, podczas gdy w rzeczywistości przeprowadzenie wszystkich istotnych dla sprawy dowodów nie pozwoliłoby na przypisanie oskarżonemu sprawstwa w zakresie czynu objętego zarzutem aktu oskarżenia, dokonanie przez Sąd II instancji ustaleń odnośnie do stanu zdrowia oskarżonego bez żadnej opinii biegłego lekarza o odpowiedniej specjalizacji, na podstawie własnych, całkowicie dowolnych wnioskowań.

Wskazując na powyższe wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie i uniewinnienie oskarżonego lub przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na wniesioną przez obrońcę kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja podlegała oddaleniu jako oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszym rzędzie wskazać należy na nieprawidłową konstrukcję i kwalifikację podniesionych w kasacji zarzutów. I tak, nie jest prawidłowe powoływanie w podstawie prawnej zarzutów kasacji przepisu art. 438 pkt 2 k.p.k. Przepis ten ma charakter ogólny - określa rodzaje względnych przyczyn odwoławczych i jest adresowany do stron postępowania a nie do sądu, toteż nie może stanowić podstawy prawnej żadnego zarzutu kasacji. Inne, powołane w podstawie prawnej zarzutów, przepisy prawa procesowego, uchybienie którym zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi Autorka kasacji, co do zasady mogą być naruszone przez Sąd odwoławczy tylko wówczas, gdy dokonuje on własnych, odmiennych niż Sąd i instancji ustaleń faktycznych, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Niewłaściwe było również powoływanie w tych zarzutach art. 5 § 2 k.p.k. i art. 4 k.p.k. Z utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu wynika, że przedmiotem uchybień zarzucanych w skardze kasacyjnej mogą być tylko konkretne normy nakazujące (lub zakazujące) dokonywania określonych czynności w określonej sytuacji procesowej. Tak więc zarzut obrazy art. 4 k.p.k. nie

może sam przez się stanowić podstawy żadnego środka odwoławczego, a więc i kasacji (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 grudnia 2021 r., II KK 561/21). W kasacji nie można także stawiać skutecznie zarzutu naruszenia art. 5 § 2 k.p.k., podnosząc wątpliwości, jakie ma skarżący co do sposobu procedowania przy ocenie materiału dowodowego lub co do sposobu interpretacji prawa. Przepis ten statuuje zasadę postępowania w sytuacji powstania niedających się usunąć wątpliwości po stronie organu prowadzącego postępowanie karne, a nie strony. Wreszcie wśród przepisów wymienionych w zarzutach kasacji, jako naruszone przez Sąd odwoławczy, skarżąca wskazała art. 167 k.p.k. oraz 193 § 1 k.p.k. Zauważyć należy, że przepisy te nie były stosowane przez Sąd II instancji, jako że jego zadaniem nie było prowadzenie własnego postępowania dowodowego, lecz kontrola wyroku Sądu I instancji w granicach skargi apelacyjnej i poza tymi granicami, w zakresie wskazanym w ustawie. Co najwyżej możliwe było w kasacji zarzucenie Sądowi Okręgowemu niewłaściwego rozpoznania zarzutu apelacji, odnoszącego się do potrzeby skorzystania w postępowaniu z opinii biegłego, celem stwierdzenia seksualnej sprawności oskarżonego. Takiego zarzutu skarżąca w zwyczajnym środku odwoławczym jednak nie sformułowała.

Lektura kasacji nasuwa wniosek, że w rzeczywistości, pod pozorem zgłaszania zarzutów natury procesowej, skarżąca zmierza do rewizji niekorzystnych dla skazanego ustaleń faktycznych, które w postępowaniu kasacyjnym chroni domniemanie poprawności. Próba skłonienia Sądu kasacyjnego do zdublowania kontroli instancyjnej nie może prowadzić do oczekiwanego przez Autorkę kasacji skutku, ponieważ w polskiej procedurze karnej obowiązuje model dwuinstancyjny, a postępowanie kasacyjne służy wyłącznie eliminacji z obiegu prawnego orzeczeń dotkniętych najpoważniejszymi uchybieniami. Wynika z tego, co powinien mieć na uwadze zwłaszcza profesjonalny pełnomocnik będący adwokatem lub radcą prawnym, że celem postępowania kasacyjnego nie jest powielająca kontrolę apelacyjną ocena rozumowania sądu *meriti*, ani kontrola przeprowadzonych w sprawie ustaleń faktycznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2021 r., II KK 509/21).

Podniesione w kasacji zarzuty są nie tylko wadliwie sformułowane i atakujące ustalenia faktyczne, lecz również merytorycznie niesłuszne. Zastanawia

zwłaszcza przekonanie obrońcy, że zaprzeczenie sprawstwa ze strony oskarżonego, który już wcześniej dopuszczał się czynów o charakterze przemocowym w stosunku do pokrzywdzonej, stanowi wystarczający dowód jego niewinności (por. s. 2 kasacji), jak również kategoryczne twierdzenie, że choroba alkoholowa pokrzywdzonej automatycznie dezawuuje wartość złożonych przez nią zeznań (tamże). Te oraz inne podniesione w kasacji, a wcześniej w apelacji, kwestie zostały prawidłowo przeanalizowane i ocenione przez Sąd I instancji, którego ustalenia, po przeprowadzeniu wnikliwej kontroli odwoławczej, zaaprobował Sąd II instancji.

Nie znajdując podstaw do uwzględnienia niniejszej kasacji, należało oddalić ją jako bezzasadną w stopniu oczywistym, o kosztach postępowania rozstrzygając zgodnie z art. 637a w zw. z 636 § 1 k.p.k., zaś wysokość wynagrodzenia obrońcy za pomoc prawną udzieloną skazanemu z urzędu ustalając na podstawie §17 ust. 3 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[as
a]